

विवाह संस्कार

महर्षि दयानन्द सरस्वती

कृत

संस्कार विधि

से

अनुवाद कर्ता: सञ्जय मोहन मित्तल

Vivaaha Sanskaara

Prayers and Procedures for Marriage Ceremony

From Sanskaara Vidhi by Maharshi Dayaananda Sarasvatee

Translated by: Sañjay Mohan Mittal

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

स्वागत

Welcome

वधू व अन्य सम्बन्धी वर का स्वागत करें।

Under the guidance of a scholarly priest bride and other relatives should welcome the groom and his party.

ओं साधु भवानास्तामर्चयिष्यामो भवन्तम् ॥

ओम् अर्चय ॥

om saadhu bhavaanaastaamarchayishyaamo bhavantam ||

om archaya ||

ओं विष्टरो विष्टरो विष्टरः प्रतिगृह्यताम् ॥

ओं प्रतिगृह्णामि ॥

om viṣ h ṭaro viṣ h ṭaro viṣ h ṭaraḥ pratigṛ ihyataam ||

om pratigṛ ihṇaami ||

ओं वर्ष्मोऽस्मि समानानामुद्यतामिव सूर्यः।

इमं तमभितिष्ठामि यो मा कश्चाभिदासति ॥

om varṣ h mo'smi samaanaanaamudyataamiva sooryaḥ |

iman tamabhitiṣ h ṭhaami yo maa kashc h aabhidaasati ||

ओं पाद्यं पाद्यं पाद्यं प्रतिगृह्यताम् ॥

ओं प्रतिगृह्णामि ॥

om paadyam paadyam paadyam pratigṛ ihyataam ||

om pratigṛ ihṇaami ||

ओं विराजो दोहोऽसि विराजो दोहमशीय मयि पाद्यायै विराजो दोहः ॥

om viraajo doho'si viraajo dohamasheeya mayi paadyaayai viraajo dohaḥ ||

ओम् अर्घोऽर्घोऽर्घः प्रतिगृह्यताम् ॥

ओं प्रतिगृह्णामि ॥

om argho'rg'gho'rg'ghaḥ pratigṛ ihyataam ||

om pratigṛ ihṇaami ||

ओम् आप स्थ युष्माभिः सर्वान् कामानवाप्नवानि ॥

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

om aapa stha yuṣ h maabhiḥ sarvaan kaamaanavaapnavaani ||

ओं समुद्रं वः प्रहिणोमि स्वां योनिमभिगच्छत ।

अरिष्टा अस्माकं वीरा मा परासेचि मत्पयः ॥

om samudram vaḥ prahiṇomi svaam yonimabhigac h ch h ata |

ariṣ h ṭaa asmaakam veeraa maa paraasec h i matpayah ||

ओम् आचमनीयमाचमनीयमाचमनीयं प्रतिगृह्यताम् ॥

ओं प्रतिगृह्णामि ॥

om aac h amaneeyamaac h amaneeyamaac h amaneeyam pratigṛ ihyataam ||

om pratigṛ ihṇaami ||

ओम् आ मागन् यशसा स ९ सृज वर्चसा ।

तं मा कुरु प्रियं प्रजानामधिपतिं पशूनामरिष्टिं तनूनाम् ॥

om aa maagan yashasaa san sṛ ija varc h asaa |

tam maa kuru priyam prajaanaamadhipatim pashoonaamariṣ h ṭin tanoonaam

||

ओं मधुपर्को मधुपर्को मधुपर्कः प्रतिगृह्यताम् ॥

ओं प्रतिगृह्णामि ॥

om madhuparko madhuparko madhuparkah pratigṛ ihyataam ||

om pratigṛ ihṇaami ||

ओं मित्रस्य त्वा चक्षुषा प्रतीक्षे ॥

om mitrasya tvaa c h akṣ h uṣ h aa prateekṣ h e ||

ओं देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां प्रति गृह्णामि ॥

om devasya tvaa savituḥ prasave'shvinorbaahubhyaam pooṣ h ṇo

hastaabhyaam pratigṛ ihṇaami ||

ओं भूर्भुवः स्वः । मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः । माध्वीर्नः सन्त्वोषधी ॥१॥

om bhoorbhuvah svah | madhu vaataa ṛ itaayate madhu kṣ h aranti sindhavah |

maadhveernaḥ santvoṣ h adhee ||1||

ओं भूर्भुवः स्वः । मधु नक्तमुतोषसो मधु मत्पार्थिव ९ रजः । मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥२॥

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

om bhoorbhuvah svaḥ | madhu naktamutoṣ h aso madhumatpaarthivam rajah
| madhu dyaurastu nah pitaa ||2||

ओं भूर्भुवः स्वः । मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमाँ अस्तु सूर्यः । माध्वीर्गावो भवन्तु नः ॥३॥

om bhoorbhuvah svaḥ | madhumaanno vanaspatirmadhumaam astu sooryah |
maadhveergaavo bhavantu nah ||3||

ओं नमः श्यावास्यायान्नशने यत्त आविद्धं तत्ते निष्कृन्तामि ॥

om namaḥ shyaavaasyaayaannashane yatta aaviddhan tatte niṣ h kṛ intaami ||

ओं वसवस्त्वा गायत्रेण च्छन्दसा भक्षयन्तु ॥

om vasavastvaa gaayatrena c h ch h andasaa bhakṣ h ayantu ||

ओं रुद्रास्त्वा त्रैष्टुभेन च्छन्दसा भक्षयन्तु ॥

om rudraastvaa traiṣ h ṭubhena c h ch h andasaa bhakṣ h ayantu ||

ओम् आदित्यास्त्वा जागतेन च्छन्दसा भक्षयन्तु ॥

om aadityaastvaa jaagatena c h ch h andasaa bhakṣ h ayantu ||

ओं विश्वे त्वा देवा आनुष्टुभेन च्छन्दसा भक्षयन्तु ॥

om vishve tvaa devaa aanuṣ h ṭubhena c h ch h andasaa bhakṣ h ayantu ||

ओं भूतेभ्यस्त्वा प्रतिगृह्णामि ॥

om bhootebhyastvaa pratigṛ ihṇaami ||

ओं यन्मधुनो मधव्यं परमं रूपमन्नाद्यम् । तेनाहं मधुनो मधव्येन परमेण

रूपेणान्नाद्येन परमो मधव्योऽन्नादोऽसानि ॥

om yanmadhuno madhavyam paramam roopamannaadyam | tenaaham

madhuno madhavyena paramena roopenaannaadyena paramo

madhavyo'nnado'saani ||

ओम् अमृतापिधानमसि स्वाहा॥

om amṛ itaapidhaanamasi svaahaa ||

ओं सत्यं यशः श्रीर्मयि श्रीः श्रयतां स्वाहा ॥

om satyam yashaḥ shreermayi shreeḥ shrayataam svaahaa ||

ओं गौर्गौर्गौः प्रतिगृह्यताम् ॥

ओं प्रतिगृह्णामि ॥

om gaurgaurgauḥ pratigṛ ihyataam ||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

om pratigr ihṇaami ||

कन्यादान

Giving away the Bride

ओम् अमुक गोत्रोत्पन्नामिमाममुकनाम्नीम् अलङ्कृतां कन्यां प्रतिगृह्णातु भवान् ॥
ओम् प्रतिगृह्णामि ॥

om amuka gotrotpannaamimamamukanaamneem alaṅkr itaāṇ kanyaam
pratigr ihṇaatu bhavaan ||

om pratigr ihṇaami ||

वधू को वस्त्रदान

Offering new clothes to the Bride

ओं जरां गच्छ परिधत्स्व वासो भवा कृष्टीनामभिशस्तिपावा । शतं च जीव शरदः
सुवर्चा रयिं च पुत्राननुसंव्ययस्वायुष्मतीदं परिधत्स्व वासः ॥

om jaraāṇ gac h ch h a paridhatsva vaaso bhavaa kr iṣ h
ṭeenaamabhishastipaavaa | shatañ c h a jeeva sharadaḥ suvarc h aa rayiñ c h a
putraananusam vyayasvaayuṣ h mateedam paridhatsva vaasaḥ ||

ओं या अकृन्तन्नवयन् या अतन्वत याश्च देवीस्तन्तूनभितो ततन्थ । तास्त्वा देवीर्जरसे
संव्ययस्वायुष्मतीदं परिधत्स्व वासः ॥

om yaa akr intannavayan yaa atanvata yaashc h a deveestantoonabhito
tatantha | taastvaa deveerjarase sam vyayasvaayuṣ h mateedam paridhatsva
vaasaḥ ||

ओं परिधास्यै यशोधास्यै दीर्घायुत्वाय जरदष्टिरस्मि ।

शतं च जीवामि शरदः पुरुची रायस्पोषमभिसंव्ययिष्ये॥

om paridhaasyai yashodhaasyai deerghaayutvaaya jaradaṣ h ṭirasmi |
shatañ c h a jeevaami sharadaḥ purooc h ee raayaspoṣ h amabhisam vyayiṣ h
ye||

ओं यशसा मा द्यावापृथिवी यशसेन्द्राबृहस्पती।

यशो भगश्च मा विदद्यशो मा प्रतोपद्यताम् ॥

om yashasaa maa dyaavaapṛithivee yashasendraabr ihaspatee |
yasho bhagashc h a maa vidadyasho maa pratopadyataam ||

जयमाला

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

Exchanging of garlands

ओं समञ्जन्तु विश्वे देवाः समापो हृदयानि नौ।

सं मातरिश्वा सं धाता समु देष्ट्री दधातु नौ ॥१॥

om samañjantu vishve devaah samaapo hr idayaani nau |

sam maatarishvaa san dhaataa samu deṣ h ṭree dadhaatu nau ||1||

ओं यदैषि मनसा दूरं दिशोऽनुपवमानो वा ।

हिरण्यपर्णो वैकर्णः स त्वा मन्मनसां करोतु असौ ॥२॥

om yadaiṣ h i manasaa dooran disho'nupavamaano vaa |

hiraṇyaparṇo vaikarṇaḥ sa tvaa manmanasaañ karotu asau ||2||

ओं भूर्भवः स्वः । अघोरचक्षुरपतिघ्न्येधि शिवा पशुभ्यः सुमनाः सुवर्चाः ।

वीरसूर्देवृकामा स्योना शं नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे ॥३॥

om bhoorbhavaḥ svaḥ | aghorac h akṣ h urapatighnyedhi shivaa pashubhyaḥ

sumanaaḥ suvarc h aaḥ | veerasoordevṛ ikaamaa syonaa shan no bhava dvipade shañ c h atuṣ h pade ||3||

ओं भूर्भवः स्वः । सा नः पूषा शिवतमामैरय सा न ऊरू उशती विहर । यस्यामुशन्तः

प्रहराम शेफं यस्यामु कामा बहवो निविष्ट्यै ॥

om bhoorbhuvah svaḥ | saa naḥ pooṣ h aa shivatamaamairaya saa na ooroo

ushatee vihara | yasyaamushantaḥ praharaama shephañ yasyaamu kaamaa bahavo niviṣ h ṭyai ||

ओं प्र मे पतियानः पन्थाः कल्पतां शिवा अरिष्टा पतिलोकं गमेयम् ॥

om pra me patiyaanaḥ panthaah kalpataam shivaa ariṣ h ṭaa patilokañ

gameyam ||

इसके उपरान्त यज्ञ वेदी पर आसन ग्रहण कर पुरोहित के निर्देश अनुसार दैनिक प्रार्थना आदि करे जिसमें आचमन, अंगस्पर्श, ईश्वर स्तुति उपासना, स्वस्ति वाचन, शान्तिकरण, अग्नि का आहवान, समिधा धान, आघारावाज्यभाग आहुति, स्विष्टकृत आहुति, बृहद विशेष यज्ञ आदि प्रकरण हैं। फिर कुण्ड में निम्न आहुतियाँ दें।

Then, under the direction of the priest, they sit at the yajña vedee and perform the routine prayer and procedures like aachamana, aṅgasparsha, eeshvara stuti

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

upaasanaa, svasti vaachana, shaantikaraṇa, start of havan and offerings up to bṛihad viśheṣh yajña. After completion of the routine procedures following special offering are made in the holy fire.

ओं भूर्भुवः स्वः । त्वमर्यमा भवसि यत्कनीनां नाम स्वधावन्नुह्य बिभर्षि । अज्जन्ति मित्रं सुधितं न गोभिर्यदम्पती समनसा कृणोषि स्वाहा । इदमग्नये इदन्न मम ॥

om bhoorbhuvah svah | tvamaryamaa bhavasi yatkaneenaan naama svadhaavan guhya bibharṣ h i | añjanti mitran sudhitan na gobhiryaddampatee samanasa kṛ iṇoṣ h i svaahaa | idamagnaye idanna mama ||

ओम् ऋताषाड् ऋतधामाग्निर्गन्धर्वः । स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाट् ॥
इदमृताषाहे ऋतधाम्नेऽग्नये गन्धर्वाय इदन्न मम ॥१॥

om ṛ itaaṣ h aaḍ ṛ itadhaamaagnirgandharvah | sa na idam brahma kṣ h atram paatu tasmai svaahaa vaat || idamṛ itaaṣ h aahe ṛ itadhaamne'gnaye gandharvaaya idanna mama ||1||

ओम् ऋताषाडृतधामाग्निर्गन्धर्वस्तस्यौषधयोऽप्सरसो मुदो नाम । ताभ्यः स्वाहा ॥
इदमौषधिभ्योऽप्सरोभ्यो मुद्भ्यः इदन्न मम ॥२॥

om ṛ itaaṣ h aaḍ ṛ itadhaamaagnirgandharvastasyauṣ h adhayo'psaraso mudo naama | taabhyah svaahaa || idamoṣ h adhibhyo'psarobhyo mudbhyah idanna mama ||2||

ओं सँहितो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्वः । स न इदं ब्रह्म क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाट् । इदं सँहिताय विश्वसाम्ने सूर्याय गन्धर्वाय इदन्न मम ॥३॥

om san hito vishvasaamaa sooryo gandharvah | sa na idam brahma kṣ h atram paatu tasmai svaahaa vaat | idan san hitaaya vishvasaamne sooryaaya gandharvaaya idanna mama ||3||

ओं सँहितो विश्वसामा सूर्यो गन्धर्वस्तस्य मरीचयोऽप्सरस आयुवो नाम । ताभ्यः स्वाहा ॥ इदं मरीचिभ्योऽप्सरोभ्य आयुभ्यः इदन्न मम ॥४॥

om san hito vishvasaamaa sooryo gandharvastasya mareec h ayo'psarasa aayuvo naama | taabhyah svaahaa || idam mareec h ibhyo'psarobhya aayubhyah idanna mama ||4||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं सुषुम्णः सूर्यरश्मिश्चन्द्रमा'गन्धर्वः । स न' इदं ब्रह्म'क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाट् । इदं सुषुम्णाय सूर्यरश्मये चन्द्रमसे गन्धर्वाय इदन्न मम ॥५॥

om suṣ h umṇaḥ sooryarashmishc h andramaa gandharvaḥ | sa na idam brahma kṣ h atram paatu tasmai svaahaa vaat | idan suṣ h umṇaaya sooryarashmaye c h andramase gandharvaaya idanna mama ||5||

ओं सुषुम्णः सूर्यरश्मिश्चन्द्रमा'गन्धर्वस्तस्य नक्षत्राण्यप्सरसो'भेकुरयो नाम' । ताभ्यः स्वाहा ॥ इदं नक्षत्रेभ्योऽप्सरोभ्यो भेकुरिभ्यः इदन्न मम ॥६॥

om suṣ h umṇaḥ sooryarashmishc h andramaa gandharvastasya nakṣ h atraaṇyapsaraso bhekurayo naama | taabhyaḥ svaahaa || idan nakṣ h atrebhyo'psarobhyo bhekuribhyaḥ idanna mama ||6||

ओम् इषिरो विश्वव्यचा वातो'गन्धर्वः । स न' इदं ब्रह्म'क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाट् । इदमिषिराय विश्वव्यचसे वाताय गन्धर्वाय इदन्न मम ॥७॥

om iṣ h iro vishvavyac h aa vaato gandharvaḥ | sa na idam brahma kṣ h atram paatu tasmai svaahaa vaat | idamiṣ h iraaya vishvavyac h ase vaataaya gandharvaaya idanna mama ||7||

ओम् इषिरो विश्वव्यचा वातो'गन्धर्वस्तस्यापो'अप्सरस ऊर्जो नाम' ताभ्यः स्वाहा ॥ इदमद्भ्योऽप्सरोभ्यः ऊर्गर्भ्यः इदन्न मम ॥८॥

om iṣ h iro vishvavyac h aa vaato gandharvastasyaapo apsarasa oorjjo naama taabhyaḥ svaahaa || idamadbhyo'psarobhya'oorgbhyaḥ idanna mama ||8||
ओं भुज्युः सुपर्णो यज्ञो गन्धर्वः । स न' इदं ब्रह्म'क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाट् । इदं भुज्यवे सुपर्णाय यज्ञाय गन्धर्वाय इदन्न मम ॥९॥

om bhujiyuh suparṇo yajño gandharvaḥ | sa na idam brahma kṣ h atram paatu tasmai svaahaa vaat | idam bhujiyave suparṇaaya yajñaaya gandharvaaya idanna mama ||9||

ओं भुज्युः सुपर्णो यज्ञो गन्धर्वस्तस्य दक्षिणा अप्सरस'स्तावा नाम' । ताभ्यः स्वाहा ॥ इदं दक्षिणाभ्योऽप्सरोभ्यः स्तावाभ्यः इदन्न मम ॥१०॥

om bhujiyuh suparṇo yajño gandharvastasya dakṣ h iṇaa apsarasa staavaa naama | taabhyaḥ svaahaa || idan dakṣ h iṇaabhyo'psarobhyaḥ staavaabhyaḥ idanna mama ||10||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं प्रजापतिर्विश्वकर्मा मनो'गन्धर्वः । स न' इदं ब्रह्म' क्षत्रं पातु तस्मै स्वाहा वाट् । इदं प्रजापतये विश्वकर्मणे मनसे गन्धर्वाय इदन्न मम ॥११॥

om prajaapatirvishvakarmaa mano gandharvah | sa na idam brahma kṣ h atram
paatu tasmai svaahaa vaat | idam prajaapataye vishvakarmane manase
gandharvaaya idanna mama ||11||

ओं प्रजापतिर्विश्वकर्मा मनो'गन्धर्वस्तस्य' ऋक्सामान्यप्सरस एष्ट्यो नाम' । ताभ्यः स्वाहा । इदमृक्सामेभ्योऽप्सरोभ्य एष्टिभ्यः इदन्न मम ॥१२॥

om prajaapatirvishvakarmaa mano gandharvastasya ṛ iksaamaanyapsarasa eṣ h
ṭayo naama | taabhyah svaahaa | idamṛ iksaamebhyo'psarobhya eṣ h ṭibhyah
idanna mama ||12||

जयाहोम

jayaahoma

ओं चित्तं च स्वाहा ॥ इदं चित्ताय इदन्न मम ॥१॥

ओं चित्तिश्च स्वाहा ॥ इदं चित्त्यै इदन्न मम ॥२॥

om c h ittañ c h a svaahaa || idañ c h ittaaya idanna mama ||1||

om c h ittishc h a svaahaa || idañ c h ittyai idanna mama ||2||

ओम् आकूतं च स्वाहा ॥ इदमाकूताय इदन्न मम ॥३॥

ओं आकूतिश्च स्वाहा ॥ इदमाकूत्यै इदन्न मम ॥४॥

om aakootañ c h a svaahaa || idamaakootaaya idanna mama ||3||

om aakootishc h a svaahaa || idamaakootyai idanna mama ||4||

ओं विज्ञातं च स्वाहा ॥ इदं विज्ञाताय इदन्न मम ॥५॥

ओं विज्ञातिश्च स्वाहा ॥ इदं विज्ञात्यै इदन्न मम ॥६॥

om vijñātañ c h a svaahaa || idam vijñātaaya idanna mama ||5||

om vijñāatishc h a svaahaa || idam vijñāatyai idanna mama ||6||

ओं मनश्च स्वाहा ॥ इदं मनसे इदन्न मम ॥७॥

om manashc h a svaahaa || idam manase idanna mama ||7||

ओम् शक्वरीश्च स्वाहा ॥ इदं शक्वरीभ्यः इदन्न मम ॥८॥

om shakvareeshc h a svaahaa || idañ shakvareebhyaḥ idanna mama ||8||

ओं दर्शश्च स्वाहा ॥ इदं दर्शाय इदन्न मम ॥९॥

om darshashc h a svaahaa || idan darshaaya idanna mama ||9||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं पौर्णमासं च स्वाहा ॥ इदं पौर्णमासाय इदन्न मम ॥१०॥

om paurṇamaasañ c h a svaahaa || idam paurṇamaasaaya idanna mama ||10||

ओं बृहच्च स्वाहा ॥ इदं बृहते इदन्न मम ॥११॥

om bṛ ihac h c h a svaahaa || idam bṛ ihate idanna mama ||11||

ओं रथन्तरं च स्वाहा ॥ इदं रथन्तराय इदन्न मम ॥१२॥

ओं प्रजापतिर्जयानिन्द्राय वृष्णे प्रायच्छदुग्रः पृतना जयेषु । तस्मै विशः समनमन्त सर्वाः

स उग्रः स इहव्यो बभूव स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये जयानिन्द्राय इदन्न मम ॥१३॥

om rathantarañ c h a svaahaa || idaṇ rathantaraaya idanna mama ||12||

om prajaapatirjayaanindraaya vṛ iṣ h ṇe praayac h ch h adugraḥ pṛ itanaa jayeṣ h u | tasmai vishaḥ samanamanta sarvaah sa ugraḥ sa ihavyo babhoova svaahaa || idam prajaapataye jayaanindraaya idanna mama ||13||

अभ्यातन होम

abhyaatana homa

ओम् अग्निर्भूतानामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां

पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या ॐ स्वाहा ॥ इदमग्नये भूतानामधिपतये इदन्न मम ॥१॥

om agnirbhootaanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h atre'syaamaashiṣ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan devahootyaam svaahaa || idamagnaye bhootaanaamadhipataye idanna mama ||1||

ओम् इन्द्रो ज्येष्ठानामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां

पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या ॐ स्वाहा ॥ इदमिन्द्राय ज्येष्ठानामधिपतये इदन्न मम ॥२॥

om indro jyeṣ h ṭhaanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h atre'syaamaashiṣ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan devahootyaam svaahaa || idamindraya jyeṣ h ṭhaanaamadhipataye idanna mama ||2||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं यमः पृथिव्याऽधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं यमाय पृथिव्या अधिपतये
इदन्न मम ॥३॥

om yamaḥ pṛ ithivyaa'dhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaamḥ svaahaa || idam yamaaya pṛ ithivyaa adhipataye idanna mama
||3||

ओं वायुरन्तरिक्षस्याधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं वायवे अन्तरिक्षस्याधिपतये
इदन्न मम ॥४॥

om vaayurantarikṣ h asyaadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaamḥ svaahaa || idam vaayave antarikṣ h asyaadhipataye idanna
mama ||4||

ओं सूर्यो दिवोऽधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं सूर्याय दिवोऽधिपतये इदन्न
मम ॥५॥

om sooryo divo'dhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaamḥ svaahaa || idan sooryaaya divo'dhipataye idanna mama ||5||

ओं चन्द्रमा नक्षत्राणामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं चन्द्रमसे नक्षत्राणामधिपतये
इदन्न मम ॥६॥

om c h andramaa nakṣ h atraaṇaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin
kṣ h atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaamḥ svaahaa || idaṇ c h andramase nakṣ h atraaṇaamadhipataye
idanna mama ||6||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं बृहस्पतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं बृहस्पतये ब्रह्मणोऽधिपतये
इदन्न मम ॥७॥

om br̥ ihaspatirbrahmaṇo'dhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam̐ svaahaa || idam br̥ ihaspataye brahmaṇo'dhipataye idanna
mama ||7||

ओं मित्रः सत्यानामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं मित्राय सत्यानामधिपतये
इदन्न मम ॥८॥

om mitraḥ satyaanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam̐ svaahaa || idam mitraaya satyaanaamadhipataye idanna mama
||8||

ओं वरुणोऽपामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं वरुणायापामधिपतये इदन्न
मम ॥९॥

om varuṇo'paamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam̐ svaahaa || idam varuṇaayaapaamadhipataye idanna mama
||9||

ओं समुद्रः स्रोत्यानामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं समुद्राय स्रोत्यानामधिपतये
इदन्न मम ॥१०॥

om samudraḥ srotyaanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam̐ svaahaa || idan samudraaya srotyaanaamadhipataye idanna
mama ||10||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओम् अन्नं ९ साम्राज्यानामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन्

क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या ७० स्वाहा ॥ इदमन्नाय

साम्राज्यानामधिपतये इदन्न मम ॥११॥

om annaṃ saamraajyaanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam svaahaa || idamannaaya saamraajyaanaamadhipataye idanna
mama ||11||

ओं सोमऽओषधीनामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां

पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या ७० स्वाहा ॥ इदं सोमय ओषधीनामधिपतये

इदन्न मम ॥१२॥

om soma'oṣ h adheenaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam svaahaa || idan somaya oṣ h adheenaamadhipataye idanna
mama ||12||

ओं सविता प्रसवानामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां

पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या ७० स्वाहा ॥ इदं सवित्रे प्रसवानामधिपतये

इदन्न मम ॥१३॥

om savitaa prasavaanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam svaahaa || idan savitre prasavaanaamadhipataye idanna mama
||13||

ओं रुद्रः पशूनामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां

पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या ७० स्वाहा ॥ इदं रुद्राय पशूनामधिपतये इदन्न

मम ॥१४॥

om rudraḥ pashoonaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaam svaahaa || idan rudraaya pashoonaamadhipataye idanna mama
||14||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं त्वष्टा रूपाणामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं त्वष्ट्रे रूपाणामधिपतये इदन्न
मम ॥१५॥

om tvaṣ h ṭaa roopaanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaamṣvaahaa || idan tvaṣ h ṭre roopaanaamadhipataye idanna mama
||15||

ओं विष्णुः पर्वतानामधिपतिः स मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं विष्णवे पर्वतानामधिपतये
इदन्न मम ॥१६॥

om viṣ h ṇuḥ parvataanaamadhipatiḥ sa maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaamṣvaahaa || idam viṣ h ṇave parvataanaamadhipataye idanna
mama ||16||

ओं मरुतो गणानामधिपतयस्ते मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन् क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां
पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं मरुद्भ्यो गणानामधिपतिभ्यः
इदन्न मम ॥१७॥

om maruto gaṇaanaamadhipatayaste maavatvasmin brahmaṇyasmin kṣ h
atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin karmaṇyasyaan
devahootyaamṣvaahaa || idam marudbhyo gaṇaanaamadhipatibhyaḥ idanna
mama ||17||

ओं पितरः पितामहाः परेऽवरे ततास्ततामहा इह मावत्वस्मिन् ब्रह्मण्यस्मिन्
क्षत्रेऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मण्यस्यां देवहूत्या७ं स्वाहा ॥ इदं पितृभ्यः
पितामहेभ्यः परेभ्योऽवरेभ्यस्ततेभ्यस्ततामहेभ्यश्च इदन्न मम ॥१८॥

om pitaraḥ pitaamahaḥ pare'vare tataastataamahaa iha maavatvasmin
brahmaṇyasmin kṣ h atre'syaamaashiḥ h yasyaam purodhaayaamasmin
karmaṇyasyaan devahootyaamṣvaahaa || idam pitṛ ibhyaḥ pitaamahebhyaḥ
parebhyo'varebhyastatebhyastataamahebhyashc h a idanna mama ||18||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओम् अग्निरैतु प्रथमो देवतानां सोऽस्यै प्रजां मुञ्चतु मृत्युपाशात् । तदयं राजा

वरुणोऽनुमन्यतां यथेयं स्त्री पौत्रमघन्न रोदात् स्वाहा ॥ इदमग्नये इदन्न मम ॥१॥

om agniraitu prathamam devataanaam so'syai prajaam munñc h atu mṛ
ityupaashaat | tadayaṃ raajaa varuṇo'numanyataam yatheyam stree
pautramaghanna rodaat svaahaa || idamagnaye idanna mama ||1||
ओम् इमामग्निस्त्रायतां गार्हपत्यः प्रजामस्यै नयतु दीर्घमायुः । अशून्योपस्था

जीवतामस्तु माता पौत्रमानन्दमभिविबुध्यतामियं स्वाहा ॥ इदमग्नये इदन्न मम ॥२॥

om imaamagnistraayataaṃ gaarhapatyah prajaamasyai nayatu deerghamaayuh
| ashoonypasthaa jeevataamastu maataa
pautramaanandamabhivibudhyataamiyaṃ svaahaa || idamagnaye idanna
mama ||2||

ओं स्वस्ति नोऽग्ने दिवा पृथिव्या विश्वानि धेह्ययथा यजत्र । यदस्यां मयि दिवि जातं

प्रशस्तं तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं स्वाहा ॥ इदमग्नये इदन्न मम ॥३॥

om svasti no'gne divaa pr ithivyaa vishvaani dhehyayathaa yajatra | yadasyaam
mayi divi jaatam prashastan tadasmaasu draviṇan dhehi c h itraṃ svaahaa ||
idamagnaye idanna mama ||3||

ओं सुगन्तु पन्थां प्रदिशन्न एहि ज्योतिष्मध्ये ह्यजरन्नऽआयुः । अपैतु मृत्युरमृतं म
आगाद् वैवस्वतो नोऽअभयं कृणोतु स्वाहा ॥ इदं वैवस्वताय इदन्न मम ॥४॥

om sugannu panthaam pradishanna ehi jyotiṣ h madhye hyajaranna'aayuh |
apaitu mṛ ityuramṛ itam ma aagaad vaivasvato no'abhayaṃ kṛ iṇotu svaahaa ||
idam vaivasvataaya idanna mama ||4||

ओं परं मृत्योऽनु परेहि पन्थां यत्र नोऽअन्य इतरो देवयानात् । चक्षुष्मते शृण्वते ते

ब्रवीमी मा नः प्रजां रीरिषो मोत वीरान्त्स्वाहा ॥ इदं मृत्यवे इदन्न मम ॥५॥

om param mṛ ityo'anu parehi panthaaṇ yatra no'anya itaro devayaanaat | c h
akṣ h uṣ h mate shr iṇvate te braveemee maa naḥ prajaamreeriṣ h o mota
veeraant svaahaa || idam mṛ ityave idanna mama ||5||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं द्यौस्ते पृष्ठं रक्षतु वायुरूरू अश्विनौ च । स्तनन्धयस्ते

पुत्रान्तसविताभिरक्षत्वावाससः परिधानाद् बृहस्पतिर्विश्वे देवा अभिरक्षन्तु पश्चात्स्वाहा
॥ इदं विश्वेभ्यो देवेभ्यः इदन्न मम ॥६॥

om dyauste pr̥ iṣ h ṭhaṃ rakṣ h atu vaayurooroo ashvinau c h a |
stanandhayaste putraantsavitaabhirakṣ h atvaavaasasaḥ paridhaanaad bṛ
ihaspatirvishve devaa abhirakṣ h antu pashc h aat svaahaa || idam vishvebhyo
devebhyaḥ idanna mama ||6||

ओं मा ते गृहेषु निशि घोष उत्थादन्यत्र त्वद्रुदत्यः संविशन्तु मा त्वं रुदत्युर

ऽआवधिषठा जीवपत्नी पतिलोके विराज पश्यन्ती प्रजाऽं सुमनस्यमानाऽं स्वाहा
॥ इदमग्नये इदन्न मम ॥७॥

om maa te gr̥ iheṣ h u nishi ghoṣ h a uttthaadanyatra tvadrudatyah sam
vishantu maa tvam rudatyura'aavadhiṣ h aṭhaa jeevapatnee patiloke viraaja
pashyantee prajaam sumanasyamaanaam svaahaa || idamagnaye idanna
mama ||7||

ओम् अप्रजस्यं पौत्रमर्त्यं पाप्मानमुत वाऽअघम् । शीर्ष्णस्रजमिवोन्मुच्य द्विषद्भ्यः

प्रतिमुञ्चामि पाशं स्वाहा ॥ इदमग्नये इदन्न मम ॥८॥

om aprajasyam pautramartyam paapmaanamuta vaa'agham | sheers h
ṇasrajamivonmuc h ya dviṣ h adbhyaḥ pratimuñc haami paashaṃ svaahaa ||
idamagnaye idanna mama ||8||

ओं गृभ्णामि ते सौभगत्वाय हस्तं मया पत्या जरदष्टिर्यथासः । भगो अर्यमा सविता
पुरन्धिर्मह्यं त्वादुर्गार्हपत्याय देवाः ॥९॥

om gr̥ ibhṇaami te saubhagatvaaya hastam mayaa patyaa jaradaṣ h ṭiryathaasaḥ
| bhago aryamaa savitaa purandhirmahyan tvaadurgaarhapatyaaaya devaaḥ
||1||

ओं भगस्ते हस्तमग्रभीत् सविता हस्तमग्रभीत् ।

पत्नी त्वमसि धर्मणाहं गृहपतिस्तव ॥१०॥

om bhagaste hastamagrabheet savitaa hastamagrabheet |
patnee tvamasi dharmaṇaahaṇ gr̥ ihapatistava ||2||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओं ममेयमस्तु पोष्या मह्यं त्वादाद् बृहस्पतिः । मया पत्या प्रजावति शं जीव शरदः
शतम् ॥३॥

om mameyamastu poṣ h yaa mahyan tvaadaad bṛ ihaspatiḥ | mayaa patyaa
prajaavati shañ jeeva sharadaḥ shatam ||3||

ओं त्वष्टा वासो व्य दधाच्छुभे कं बृहस्पतेः प्रशिषा कवीनाम् । तेनेमां नारीं सविता
भगश्च सूर्यामिव परि धत्तां प्रजया ॥४॥

om tvaṣ h ṭaa vaaso vyadadhaac h ch h ubhe kam bṛ ihaspateḥ prashiṣ h aa
kaveenaam | tenemaan naareen savitaa bhagashc h a sooryaamiva pari
dhattaam prajayaa ||4||

ओम् इन्द्राग्नी द्यावापृथिवी मातरिश्वा मित्रावरुणा भगो अश्विनोभा बृहस्पतिर्मरुतो
ब्रह्म सोम इमां नारीं प्रजया वर्धयन्तु ॥५॥

om indraagnee dyaavaapṛ ithivee maatarishvaa mitraavaruṇaa bhago
ashvinobhaa | bṛihaspatirmaruto brahma soma imaan naareem prajayaa
vardhayantu ||5||

ओम् अहं वि ष्यामि मयि रूपमस्या वेददित् पश्यन्मनसा कुलायम् । न स्तेयमद्वि
मनसोदमुच्ये स्वयं श्रथनानो वरुणस्य पाशान् ॥६॥

om aham vi ṣ h yaami mayi roopamasyaa vedadit pashyanmanasaa kulaayam |
na steyamadbhi manasodamuc h ye svayañ shrathnaano varuṇasya paashaan
||6||

ओम् अमोऽहमस्मि सा त्व ९ सा त्वमस्यमोऽहम् । सामाहमस्मि ऋक्त्वं द्यौरहं पृथिवी
त्वं तावेव विवहावहै सह रेतो दधावहै ॥ प्रजां प्रजनयावहै पुत्रान् विन्दावहै बहून् ते सन्तु
जरदष्टयः ॥ संप्रियौ रोचिष्णू सुमनस्यमानौ । पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शत ९
शृणुयाम शरदः शतम् ॥७॥

om amo'hamasmi saa tvaṃ saa tvamasyamo'ham | saamaahasmi ṛ iktvan
dyauraham pṛ ithivee tvan taaveva vivahaavahai saha reto dadhaavahai ||
prajaam prajanayaavahai putraan vindaavahai bahoon te santu jaradaṣ h ṭayaḥ
|| sam priyau roc h iṣ h ṇoo sumanasyamaanau pashyema sharadaḥ shatam
jeevema sharadaḥ shataṃ shr ṇuuyaama sharadaḥ shatam ||7||

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

ओम् आरोहेममश्मानमश्मेव त्वं स्थिरा भव । अभितिष्ठ पृतन्यतोऽवबाधस्व

पृतनायतः ॥१॥

om aarohemamashmaanamashmeva tvam sthira bhava | abhitiṣṭha pr
itanyato'vabaadhasva pr itanaayataḥ ||1||

ओम् अर्यमणं देवं कन्या अग्निमयक्षत । स नो अर्यमा देवः प्रेतो मुञ्चतु मा पतेः स्वाहा
॥ इदमर्यम्णे अग्नये अदन्न मम ॥१॥

om aryamaṇan devaṁ kanyaa agnimayakṣ h ata | sa no aryamaa devaḥ preto
muñc h atu maa pateḥ svaahaa || idamaryamṇe agnaye adanna mama ||1||

ओम् इमं नार्युपब्रूते लाजानावपन्तिका । आयुष्मानस्तु मे पतिरेधन्तां ज्ञातयो मम स्वाहा
॥ इदमग्नये इदन्न मम ॥१॥

om iman naaryupabroote laajaanaavapantikaa | aayuṣ h maanastu me
patiredhantaañ jñaatayo mama svaahaa || idamagnaye idanna mama ||1||

ओम् इमौल्लाजानावपाम्यग्नौ समृद्धिकरणं तव । मम तुभ्यं च संवननं

तदग्निरनुमन्यतामियं स्वाहा ॥ इदमग्नये इदन्न मम ॥१॥

om imaamllaaajaanaavapaamyagnau samṛ iddhikaraṇan tava | mama tubhyañ c
h a sam vananan tadagniranumanyataamiyaṁ svaahaa || idamagnaye idanna
mama ||1||

ओं सरस्वति प्रेदमव सुभगे वाजिनीवति । यान्त्वा विश्वस्य भूतस्य प्रजायामस्याग्रतः ।

यस्यां भूतं समभवद् यस्यां विश्वमिदं जगत् । तामद्य गाथां गास्यामि या स्त्रीणामुत्तमं
यशः ॥१॥

om sarasvati predamava subhage vaajineevati | yaantvaa vishvasya bhootasya
prajaayaamasyaagrataḥ | yasyaam bhootam samabhavad yasyaam vishvamidañ
jagat | taamadya gaathaan gaasyaami yaa streenaamuttamañ yashaḥ ||1||

ओं तुभ्यमग्रे पर्यवहन्त्सूर्या वहतुना सह । पुनः पतिभ्यो जायां दा अग्ने प्रजया सह ॥१॥

om tubhyamagre paryavahantsooryaam vahatunaa saha | punaḥ patibhyo
jaayaan daa agne prajayaa saha ||1||

ओं कन्यला पितृभ्यः पतिलोकं यतीयमप दीक्षामयष्ट । कन्या उत त्वया वयं धारा

उदन्या इवातिगाहेमहि द्विषः ॥२॥

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

om kanyalaa pitṛ ibhyaḥ patilokam yateeyamapa deekṣ h aamayaṣ h ṭa | kanyaa
uta tvayaa vayan dhaaraa udanyaa ivaatigaahemahi dviṣ h aḥ ||2||

ओं भगाय स्वाहा ॥ इदं भगाय इदन्न मम ॥

om bhagaaya svaahaa || idam bhagaaya idanna mama ||

ओं प्रजापतये स्वाहा ॥ इदं प्रजापतये इदन्न मम ॥

om prajaapataye svaahaa || idam prajaapataye idanna mama ||

ओं प्र त्वा मुञ्चामि वरुणस्य पाशाद् येन त्वाबध्नात् सविता सुशेवः। ऋतस्य योनौ
सुकृतस्य लोकेऽरिष्टां त्वा सह पत्या दधामि ॥१॥

om pra tvaa muñc h aami varuṇasya paashaad yena tvaabadhnaat savitaa
sushevaḥ | ṛ itasya yonau sukṛ itasya loke'riṣ h ṭaan tvaa saha patyaa dadhaami
||1||

ओं प्रेतो मुञ्चामि नामुतः सुबद्धाममुतस्करम् । यथेयमिन्द्र मीद्वः सुपुत्रा सुभगासति
॥२॥

om preto muñc h aami naamutaḥ subaddhaamamutaskaram | yatheyamindra
meedhvah suputraa subhagaasati ||2||

मा सव्येन दक्षिणमतिक्राम ॥

maa savyena dakṣ h iṇamatikraama ||

ओम् इष एकपदी भव सा मामनुव्रता भव विष्णुस्त्वा नयतु पुत्रान् विन्दावहै बहूँस्ते
सन्तु जरदष्टयः ॥

om iṣ h a ekapadee bhava saa maamanuvrataa bhava viṣ h ṇustvaa nayatu
putraan vindaavahai bahoomste santu jaradaṣ h ṭayaḥ ||

ओम् ऊर्ज्जे द्विपदी भव ॥

om oorjje dvipadee bhava ||

ओं रायस्पोषाय त्रिपदी भव ॥

om raayaspoṣ h aaya tripadee bhava ||

ओं मयोभवाय चतुष्पदी भव ॥

om mayobhavaaya c h atuṣ h padee bhava ||

ओं प्रजाभ्यः पञ्चपदी भव ॥

om prajaabhyaḥ pañc h apadee bhava ||

ओम् ऋतुभ्यः षट्पदी भव ॥

विवाह संस्कार । Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

om r itubhyaḥ ṣ h aṭpadee bhava ||

ओं सखे सप्तपदी भव ॥

om sakhe saptapadee bhava ||

ओम् आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता नऽ ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे ॥१॥

om aapo hi ṣ h ṭhaa mayobhuvastaa na' oorje dadhaatana | mahe raṇaaya c h akṣ h ase ||1||

ओं यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः । उशतीरिव मातरः ॥२॥

om yo vaḥ shivatamo rasastasya bhaajayateha naḥ | ushateeriva maatarah ||2||

ओं तस्माऽ अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ । आपो जनयथा च नः ॥३॥

om tasmaa' araṇ gamaama vo yasya kṣ h ayaaya jinvatha | aapo janayathaa c h a naḥ ||3||

ओम् आपः शिवाः शिवतमाः शान्ताः शान्ततमास्तास्ते कृण्वन्तु भेषजम् ॥४॥

om aapaḥ shivaah shivatamaah shaantaah shaantatamaastaaste kṛ iṇvantu bheṣ h ajam ||4||

ओं तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्रमुच्चरत् । पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शतं ९

शृणुयाम शरदः शतं प्र ब्रवाम शरदः शतमदीनाः स्याम शरदः शतं भूयश्च शरदः शतात् ॥१॥

om tac h c h akṣ h urdevahitam purastaac h ch h ukramuc h c h arat | pashyema sharadah shatam jeevema sharadah shataṃ shṛ iṇuyaama sharadah shatam pra bravaama sharadah shatamadeenaah syaama sharadah shatam bhooyashc h a sharadah shataat ||1||

ओं मम व्रते ते हृदयं दधामि मम चित्तमनु चित्तं ते अस्तु । मम वाचमेकमना जुषस्व प्रजापतिष्ट्वा नियुनक्तु मह्यम् ॥

om mama vrate te hṛ idayan dadhaami mama c h ittamanu c h ittan te astu | mama vaac h amekamanaa juṣ h asva prajaapatiṣ h ṭvaa niyunaktu mahyam ||

ओं सुमङ्गलीरियं वधूरिमां समेत पश्यत । सौभाग्यमस्यै दत्त्वा याथास्तं वि परेतन ॥

om sumaṅgaleeriyam vadhoorimaan sameta pashyata | saubhaagyamasyai dattvaa yaathaastam vi paretana ||

ओं सौभाग्यमस्तु । ओं शुभं भवतु ॥

विवाह संस्कार | Vivaaha Sanskaara (Marriage Ceremony)

om saubhaagya mastu | om shubham bhavatu ||

Now complete the havana as per the daily routine procedures.